

IV

ზოგადი უნარების ტესტი

2012

ინსტრუქცია

ტესტი შედგება ორი - გერბალური და მათემატიკური - ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეული დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე). ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება. ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას !

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია, ასევე, მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიურია. პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ სიტყვათა თანმიმდევრობა წყვილებში.

1. სპორტი : რეკორდი

- (ა) ხელოვნება : შედეგრი
- (ბ) მედიცინა : დიაგნოზი
- (გ) არქეოლოგია : ექსპედიცია
- (დ) მეცნიერება : პუბლიკაცია

2. ორჭოფობს : გადაწყვიტა

- (ა) შეპყურებს : დაინახა
- (ბ) ჩურჩულებს : თქვა
- (გ) სიამოვნებს : მოეწონა
- (დ) თვლემს : დაიძინა

3. კონფიდენციალური : საჯარო

- (ა) ტოქსიკური : უვნებელი
- (ბ) ობიექტური : მიუკერძოებელი
- (გ) ჰერმეტიული : დახშული
- (დ) პროგრესული : დროული

4. ბილიკი : გამზირი

- (ა) ჩოგანი : ბურთი
- (ბ) ციგა : მარხილი
- (გ) ყანა : ვენახი
- (დ) მთა : უღელტეხილი

5. თვითმფრინავი : ფრინველი

- (ა) ღუზა : მყვინთავი
- (ბ) რობოტი : ავტოპილოტი
- (გ) ტექსტი : სუფლიორი
- (დ) საათი : გუშაგი

6. აბორიგენი : ენდემური სახეობა

- (ა) ტურისტი : სამუზეუმო ექსპონატი
- (ბ) მკვლევარი : მონიტორინგი
- (გ) ემიგრანტი : საექსპორტო საქონელი
- (დ) დამპყრობელი : ნადავლი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდოდ პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისაგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

7. ათონზე ----- თავისი სათვისტომო, ----- დაედოთ ბინა. მართლაც, ----- საქართველო-ბიზანტიის ურთიერთობა გაცხოველდა და ქართველები მომრავლდნენ ბიზანტიის სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკურსა თუ საეკლესიო-სამონასტრო ასპარეზზე, ----- .

- (ა) ბევრ ხალხს ჰქონდა / მიუხედავად ამისა, ბუნებრივი როდი იქნებოდა, რომ იქ ქართველებსაც / მას შემდეგ, რაც / მათ ათონზე დასახლებაც დაიწყეს
- (ბ) იშვიათად თუ ჰქონდა ვინმეს / შესაბამისად, ნაკლებად მოსალოდნელი იყო, რომ იქ ქართველებს / მიუხედავად იმისა, რომ / მათ მაინც შეძლეს ათონზე დასახლება
- (გ) ბევრ ხალხს ჰქონდა / ამიტომ ბუნებრივი იქნებოდა, რომ იქ ქართველებსაც / მას შემდეგ, რაც / მათ ათონზე დასახლებაც დაიწყეს
- (დ) იშვიათად თუ ჰქონდა ვინმეს / თუმცა, მოსალოდნელი იყო, რომ იქ ქართველებს / მიუხედავად იმისა, რომ / მათ მაინც ვერ შეძლეს ათონზე დასახლება

8. შეუძლებელია ბუნების კანონები ----- . ისტორიულად ----- გარემოებებში შეიძლება ----- მხოლოდ ფორმა, რომლითაც ეს კანონები ავლენს თავს.

- (ა) არასოდეს შეიცვალოს / ერთმანეთისაგან განსხვავებულ / იცვლებოდეს
- (ბ) ოდესმე შეიცვალოს / ერთმანეთისაგან განსხვავებულ / იცვლებოდეს
- (გ) არასოდეს შეიცვალოს / ერთმანეთის მსგავს / სხვადასხვა იყოს
- (დ) ოდესმე შეიცვალოს / ერთმანეთის მსგავს / უცვლელი რჩებოდეს

9. კაცობრიობა უფრო მეტს მოიგებს იმ ადამიანთა ----- კი, რომლებიც ----- , ვიდრე მათი ----- შეხედულებებით, ვინც ამ შეხედულებებს მხოლოდ იმიტომ იზიარებს, რომ ----- .

- (ა) შეცდომებითაც / დამოუკიდებლად ფიქრობენ / მართებული / ფიქრით თავის შეწუხება არ უნდა
- (ბ) მიერ აღმოჩენილი ჭეშმარიტებებითაც / სხვების აზრს ითვალისწინებენ / მცდარი / სხვებისგან მოისმინა ისინი
- (გ) შეცდომებითაც / სხვების აზრს ბრმად ენდობიან / მცდარი / დამოუკიდებლად ფიქრი არ შეუძლია
- (დ) მიერ აღმოჩენილი ჭეშმარიტებებითაც / დამოუკიდებლად ფიქრობენ / მართებული / პირადად დარწმუნდა მათ ჭეშმარიტებაში

10. ჩვენამდე მოღწეულია ძველი სპარსული ბარელიეფი – ფრთოსან მხეცთან მებრძოლი მეფე. მეფის მოძრაობა ისეთი ----- , თითქოს ის ----- . მაგრამ ----- იქნებოდა გვეფიქრა, რომ სპარსელებს მოძრაობის გადმოცემა ----- ამავე ბარელიეფზე წარმოდგენილი მხეცის გამოსახულება ----- გამოირჩევა.

- (ა) ექსპრესიულია / რეალურ მხეცს ებრძოდეს / მართებული / არ შეეძლოთ, მიუხედავად იმისა, რომ / სტატიკურობით
- (ბ) დინჯი და დიდებულია / სადარბაზოდ გამოდიოდეს / მართებული / ოსტატურად შეეძლოთ, რადგან / მოუქნელობითა და სტატიკურობით
- (გ) ექსპრესიულია / რეალურ მხეცს ებრძოდეს / შეცდომა / ოსტატურად შეეძლოთ, მიუხედავად იმისა, რომ / დინამიკურობით არ
- (დ) დინჯი და დიდებულია / სადარბაზოდ გამოდიოდეს / შეცდომა / არ შეეძლოთ, რადგან / ექსპრესიულობითა და დინამიკურობით

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

11. დედამ ბავშვებისთვის საახალწლოდ შეიძინა საჩუქრები, რომლებიც სხვადასხვა ყუთში მოათავსა და ნაძვის ხესთან ერთ რიგად დააწყო. ერთ ყუთში დევს სახატავი ალბომი, ერთში – ზღაპრების წიგნი, ერთში – თოჯინა, ერთში კი – კონსტრუქტორი. ყუთები სხვადასხვა ფერისაა – თეთრი, წითელი, ლურჯი, მწვანე. გარდა ამისა, ცნობილია:

- მარცხნიდან პირველი ყუთი ლურჯია, ხოლო მეორე ყუთში ზღაპრების წიგნი დევს.
- თეთრი ყუთის მარჯვნივ დევს ყუთი, რომელშიც კონსტრუქტორია, ხოლო მარცხნივ – წითელი ყუთი.
- სახატავი ალბომი არ დევს თეთრ ყუთში.

ქვემოთ მოცემულთაგან რომელ სტრიქონშია სწორად მითითებული, რა ფერის ყუთში დევს თითოეული საჩუქარი?

	სახატავი ალბომი	თოჯინა	კონსტრუქტორი	ზღაპრების წიგნი
(ა)	თეთრი	ლურჯი	მწვანე	წითელი
(ბ)	ლურჯი	თეთრი	წითელი	მწვანე
(გ)	წითელი	მწვანე	თეთრი	ლურჯი
(დ)	ლურჯი	თეთრი	მწვანე	წითელი

12. მოცემულია მსჯელობა, რომელშიც დაშვებულია შეცდომა ლოგიკის თვალსაზრისით:

თუ მართალია, რომ მხოლოდ ზოგიერთი მწერალი შეიძლება გახდეს ნობელის პრემიის ლაურეატი, მაშინ არ არსებობს მწერალი, რომელიც შესაძლოა ვერ გახდეს ნობელის პრემიის ლაურეატი.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შესწორების შედეგად გახდება წინადადება ლოგიკურად გამართული?

- (ა) სიტყვები „მხოლოდ ზოგიერთი“ შეიცვალოს სიტყვით „ზოგიერთი“
- (ბ) სიტყვა „შეიძლება“ შეიცვალოს სიტყვებით „არ შეიძლება“
- (გ) სიტყვები „არ არსებობს“ შეიცვალოს სიტყვით „არსებობს“
- (დ) სიტყვები „შესაძლოა ვერ“ შეიცვალოს სიტყვით „შესაძლოა“

13. ევროპის ერთ-ერთ ქვეყანაში კერძო უნივერსიტეტის პროფესორი საშუალოდ 50%-ით მეტს გამოიმუშავებს, ვიდრე – საჯარო უნივერსიტეტის პროფესორი, რომელსაც იგივე კვალიფიკაცია აქვს. მიუხედავად ამისა, საჯარო უნივერსიტეტებში მაღალი კვალიფიკაციის მქონე პროფესორთა ნაკლებობა არ არის. ამის საფუძველზე ექსპერტმა ივარაუდა, რომ **მუშაობის ძირითადი მოტივი პროფესორებისთვის არა ფინანსური, არამედ პროფესიული ინტერესია.**

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება განამტკიცებს ამ ვარაუდს?

- (ა) კერძო უნივერსიტეტებში პროფესორის ვაკანსიებზე ძალიან დიდი კონკურენციაა, რადგან ამ ქვეყანაში სულ რამდენიმე კერძო უნივერსიტეტი არსებობს
- (ბ) ამ ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში პროფესორებს განსაკუთრებული სამუშაო პირობები აქვთ და დამატებითი შეღავათებითაც სარგებლობენ
- (გ) გამოკვლევებმა დაადასტურა, რომ სწავლებისა და მეცნიერული კვლევის ხარისხი ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში უფრო მაღალია, ვიდრე – კერძო უნივერსიტეტებში
- (დ) ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში ზოგიერთი პროფესორის ხელფასი მეტია, ვიდრე – კერძო უნივერსიტეტების ყველაზე მაღალანაზღაურებადი პროფესორების ხელფასი

14. ანიმ კონცერტზე მოსაწვევი ბარათი მიიღო. მისთვის ბარათის გამოგზავნა მხოლოდ მისი ოთხი მეგობრიდან ერთ-ერთს შეეძლო. ანიმ ჰკითხა მეგობრებს: „ვინ გამომიგზავნა მოსაწვევი ბარათი?“

ნიკა: მოსაწვევი ბარათი ლუკამ გამოგიგზავნა.

ლუკა: არა, მე არ გამომიგზავნია.

გიორგი: არც მე.

თიკა: ბიჭებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შემთხვევაა შესაძლებელი?

- (ა) მხოლოდ ერთმა მათგანმა იცრუა
- (ბ) მხოლოდ ორმა მათგანმა იცრუა
- (გ) მხოლოდ სამმა მათგანმა იცრუა
- (დ) ოთხივე მათგანმა იცრუა

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ამბავი შეიძლება სანახაობად გადაიქცეს, თუკი მას მაყურებელი ეყოლება, ისიც მაშინ, როცა ეს ამბავი, მაგალითად, ქუჩაში ჩხუბი, წყალდიდობა თუ მიწისძვრა, მას პირადად არ ეხება. ამასთან, ამბავი უთუოდ გრძნობების აღმძვრელი უნდა იყოს, პასიურ თანაგრძნობას მაინც უნდა იწვევდეს. არსებითია ისიც, რომ მაყურებელი უზიფათო ადგილიდან უყურებდეს ამბავს – აუცილებელია კომფორტის განცდა, რომელსაც ის გარემოება ბადებს, რომ, საბედნიეროდ, უსიამოვნება მას არ შეხვდა, თუმცა, ყველაფერი სხვაგვარადაც შეიძლებოდა მომხდარიყო. სპექტაკლის მონაწილეები და მაყურებლები დაახლოებით ისევე განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, როგორც კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანები და ისინი, ვინც წვიმას ფანჯრიდან ადევნებენ თვალს.

სპექტაკლი, სანახაობა იზიდავს მაყურებელს. სპექტაკლი ყოველთვის მეტ შთაბეჭდილებას ახდენს, ვიდრე – სიტყვიერი ინფორმაცია. ამიტომ სატელევიზიო რეპორტაჟი უფრო მეტად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – იმავე ამბის აღწერა პრესაში. თუმცა, ეკრანზე ნანახი, თავის მხრივ, ნაკლებ ეფექტს ახდენს, ვიდრე – მოვლენაზე უშუალო დაკვირვება, იმის გამო, რომ სურვილის შემთხვევაშიც კი შეუძლებელია გახდეს მისი თანამონაწილე. ტელევიზიით ნანახი, ამ მხრივ, უახლოვდება სასცენო მოქმედებას. ტელევიზია მოწმეებად გაგზავნის და გიჟვინებით დაბომბვის შედეგად დანგრეულ შენობებს, დევნილ, მოშიმშილე ბავშვებს. თქვენ არ გაქვთ შესაძლებლობა, იმწამსვე დაეხმაროთ ვინმეს ან როგორმე ჩაერიოთ იმ ამბავში, მასში მონაწილეობის მისაღებად არც არავინ გიწვევთ. ამიტომ თქვენი სინდისი ვერ დაგაყენებთ დილემის წინაშე, როგორ მოიქცეთ.

წინასწარ მომზადებულ და ორგანიზებულ სანახაობას ჩვენ წარმოდგენას ვუწოდებთ. ნებისმიერი წარმოდგენა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ტექსტი, და მის აღქმას, შესაბამისად, უკავშირდება ტექსტის წაკითხვის პრობლემები. თეატრალური სპექტაკლი წარმოდგენიდან წარმოდგენამდე მეტ-ნაკლებად იცვლება და ყოველი წარმოდგენა პიესის ტექსტის ერთ-ერთი შესაძლო ინტერპრეტაციაა. კინემატოგრაფიული ნაწარმოები კი წარმოდგენაა, რომელიც დაფიქსირებულია ხელახალი წარმოდგენისთვის. კინოტექსტი უცვლელია, თუმცა, მისი წაკითხვა ბევრნაირად შეიძლება.

ოთარ იოსელიანის აზრით, კინემატოგრაფიული ტექსტი ბევრად უფრო ძნელად ექვემდებარება ზუსტ, ერთადერთ წაკითხვას, ვიდრე – ლიტერატურული ტექსტი. ფირზე აღბეჭდილი ობიექტები (უსულო თუ სულიერი, მოძრავი თუ უძრავი) არსებობენ ფილმის გარეთ, რეალურ კონტექსტში, იმ გამოგონილი, ფილმისთვის სპეციფიკური კონტექსტისგან დამოუკიდებლად, რომელშიც რეჟისორი მათ ნიშნებად ჩართვას აპირებს. ყოველ ასეთ „ნიშანს“ თან მოჰყვება ამ ახალი კონტექსტისათვის უცხო „ბიოგრაფიული“ სურნელება და სპეციფიკური ელფერი. ამგვარად, ნიშნის ნაცვლად ჩვენ მისი არაცალსახა სუროგატით ვსარგებლობთ, რის გამოც ნაწარმოებს სხვადასხვაგვარად ვკითხულობთ – ყოველი მაყურებელი, თავისი პირადი ყოფითი გამოცდილებისა და ინტელექტუალური დონის შესატყვისად, ერთსა და იმავე კინემატოგრაფიულ ფრაზას სხვადასხვა მნიშვნელობას მიაწერს.

რეჟისორი პიტერ გრინვეი კი წერდა: „კინო არ არის საუკეთესო მედიუმი ამბების თხრობისთვის. ის მეტისმეტად სპეციფიკურია, ძალიან მცირე ადგილს უტოვებს, მკაცრად ზღუდავს წარმოსახვას – წარმართავს მას რეჟისორის მიერ განსაზღვრული მიმართულებით. როცა კითხულობთ, რომ პერსონაჟი ოთახში შემოვიდა, ათასგვარი სცენარი შეიძლება წარმოიდგინოთ. ხოლო როცა ეკრანზე ხედავთ, რომ ის ოთახში შემოვიდა, მხოლოდ ერთი სცენარით ხართ შეზღუდულნი.“

15. რა ფუნქცია აქვს I აბზაცში წინადადებას კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანების შესახებ?

ამ წინადადებით:

- (ა) ხაზგასმულია თანაგრძობის ფაქტორი, რაც უთუოდ ჩნდება კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანების მიმართ
- (ბ) ხაზგასმულია კომფორტის მნიშვნელობა იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც წვიმას ფანჯრიდან ადევნებენ თვალს
- (გ) თვალსაჩინო ხდება მიმართება სანახაობის მონაწილეებსა და ამავე სანახაობის მაყურებლებს შორის
- (დ) თვალსაჩინო ხდება, როგორ იქცევა ამბავი სანახაობად, თუ ის გარკვეულ გრძობებს აღძრავს

16. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება არ არის მართებული ტექსტის მიხედვით?

- (ა) თეატრალური სანახაობა უფრო ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს ადამიანზე, ვიდრე – ჟურნალ-გაზეთებიდან ამოკითხული ამბავი
- (ბ) სიტყვიერი ინფორმაცია უფრო ნაკლებად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – სატელევიზიო რეპორტაჟი
- (გ) პრესაში აღწერილი ამბავი ნაკლებად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – ტელევიზიით ნანახი
- (დ) ფილმში ნანახი უფრო ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს ადამიანზე, ვიდრე – მსგავს ამბავზე უშუალო დაკვირვება

17. ტექსტის წაკითხვის თვალსაზრისით კინო და თეატრი:

- (ა) ემსგავსება ერთმანეთს: ორივე წარმოდგენა – ფილმი და სპექტაკლი – წინასწარ არის მომზადებული და ორგანიზებული, ორივეს ტექსტი დაფიქსირებულია ხელახალი წარმოდგენისთვის
- (ბ) ემსგავსება ერთმანეთს: როგორც ფილმის, ასევე თეატრალური წარმოდგენის ტექსტი უცვლელია, თუმცა, თითოეულის წაკითხვა სხვადასხვაგვარად შეიძლება
- (გ) განსხვავდება ერთმანეთისგან: ფილმის ტექსტი წლების განმავლობაში არ იცვლება, თეატრალური წარმოდგენის ტექსტი კი შეიძლება შეიცვალოს რეჟისორის პოზიციისა თუ მსახიობების განწყობის ცვლებადობის შესაბამისად
- (დ) განსხვავდება ერთმანეთისგან: ერთი და იგივე ნაწარმოები კინორეჟისორმა შეიძლება ერთი ინტერპრეტაციით შემოგვთავაზოს, თეატრის რეჟისორმა კი – სრულიად სხვა ინტერპრეტაციით

18. რაზე მიგვანიშნებს IV აბზაცში წინადადება: „ნიშნის ნაცვლად მისი არაცალსახა სუროგატით ვსარგებლობთ“?

- (ა) ფილმის შექმნისას რეჟისორი ეყრდნობა იმ წინაისტორიას, რომელიც ფირზე აღბეჭდილ ობიექტებს აქვთ, და ამით ხელს უწყობს მაყურებლის მიერ მათ ერთმნიშვნელოვნად აღქმას
- (ბ) ფილმის ყურებისას კადრში შეიძლება დავინახოთ გარემო, ობიექტები, მსახიობები, რომელთა მიმართ ჩვენ ჩვენი დამოკიდებულება გვაქვს, და ამ დამოკიდებულებით ვსარგებლობთ ახალ კონტექსტში მათ ერთმნიშვნელოვნად აღსაქმელად
- (გ) ფილმის ყურებისას კადრში ვხედავთ ამა თუ იმ ობიექტს, რომელსაც თავისი წინაისტორია აქვს, და ამიტომ თითოეულ მაყურებელში სხვადასხვა ასოციაციას აღძრავს. ეს კი მის აღქმას არაერთმნიშვნელოვანს ხდის
- (დ) ფირზე აღბეჭდილი ობიექტების მიმართ ჩვენ ჩვენი ინდივიდუალური დამოკიდებულება გვაქვს, ამიტომ ახალ კონტექსტში მათ რეალურად არსებული ობიექტების შემცვლელებად აღვიქვამთ

19. ოთარ იოსელიანისა და პიტერ გრინვეის მოსაზრებათა შეჯერების შედეგად შეიძლება ვთქვათ:

- (ა) ოთარ იოსელიანი გამორიცხავს ფილმის ტექსტის მრავალნაირი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას, ხოლო პიტერ გრინვეის მიაჩნია, რომ ფილმისგან განსხვავებით, წიგნში წაკითხული სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა
- (ბ) იოსელიანის აზრით, წიგნში წაკითხული შეიძლება უფრო ერთმნიშვნელოვნად გავიგოთ, ვიდრე – ფილმში ნანახი, გრინვეი კი ხაზს უსვამს ფილმის თითოეული ეპიზოდის ერთმნიშვნელოვნებას და წიგნის კითხვისას ფანტაზიის თავისუფლებას
- (გ) ორივე რეჟისორს ძირითადად ერთი პოზიცია აქვს: თუ ჩვენი, როგორც მკითხველისა ან მაყურებლის, წარმოსახვა მდიდარია, მაშინ შეგვიძლია წაკითხული წიგნისა თუ ნანახი ფილმის ნაირგვარი ინტერპრეტირება
- (დ) ორივე რეჟისორის პოზიცია ფილმის აღქმასთან დაკავშირებით ერთგვარია, წერილობითი ტექსტის ამოკითხვაზე კი მათ განსხვავებული მოსაზრებები აქვთ: იოსელიანის აზრით, წერილობით ტექსტს ერთი წაკითხვა აქვს, გრინვეის აზრით კი, კითხვისას არ ხართ ერთი სცენარით შეზღუდულები

20. ამ ტექსტის ძირითადი მიზანია, წარმოაჩინოს:

- (ა) ამა თუ იმ სახის სანახაობის სპეციფიკური ნიშნები
- (ბ) ლიტერატურული თუ კინემატოგრაფიული ნაწარმოებების სხვადასხვაგვარად ინტერპრეტირების შესაძლებლობა
- (გ) ორი ცნობილი რეჟისორის მოსაზრებები კინემატოგრაფიული ტექსტის აღქმასთან დაკავშირებით
- (დ) წარმოდგენის, ზოგადად, სანახაობისა და მაყურებლის ურთიერთმიმართების თავისებურებანი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდოდ პასუხებიდან უნდა შეუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი, ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიური იყოს.

21. ლეგალური : კონტრაბანდა

- (ა) დამოკიდებულება
- (ბ) პირფერობა
- (გ) უნდობლობა
- (დ) უანგარობა

გულწრფელი :

22. სინჯარა : კოლბა

- (ა) ბორანი
- (ბ) მორი
- (გ) ხიდი
- (დ) ბოგირი

ტივი :

23. კლასიფიკაცია : დიფერენცირება

- (ა) გათანაბრება
- (ბ) გაიგივება
- (გ) ბალანსირება
- (დ) კოორდინირება

წონასწორობის დაცვა :

24. კასკადიორი : ჩანაცვლება

- (ა) შერჩევა
- (ბ) მფარველობა
- (გ) დაჯილდოება
- (დ) დაფასება

მეცენატი :

25. ჰარმონია : შეთანხმებული

- (ა) ერთიანი
- (ბ) გამორჩეული
- (გ) გიგანტური
- (დ) შედგენილი

მონოლითი :

26. ფარდა : დასასრული

- (ა) ოვაცია
- (ბ) აფიშა
- (გ) ნაწილი
- (დ) ცენტრი

სცენა :

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

27. მედია საზოგადოებრივ აზრს ისე წარმოადგენს, თითქოს ყოველი ჩვენგანი შეხედულებათა სპექტრის ან ერთ ბოლოზეა, ან – მეორეზე: ან კერძო სექტორს უჭერს მხარს, ან – ძლიერ მთავრობას; ან კოსმოპოლიტია, ან – შოვინისტი. ----- იშვიათად თუ ----- ამ რადიკალური თვალსაზრისებიდან რომელიმეს – ----- ჩვენი შეხედულებები ----- .

- (ა) ამიტომ / შეხვდებით ვინმეს, ვინც არ იზიარებს / ამის გამოა / ესოდენ მრავალფეროვანი
- (ბ) თუმცა, რეალურ სამყაროში / იზიარებს ვინმე / სინამდვილეში / ბევრად უფრო მრავალფეროვანია
- (გ) მართლაც, / შეხვდებით ვინმეს, ვინც არ იზიარებს / სინამდვილეში კი / სულაც არ არის ასე ერთფეროვანი
- (დ) ამის მიუხედავად, / იზიარებს ვინმე / მედიის დამსახურებითაა / ესოდენ ერთფეროვანი

28. ადამიანების ერთობა საზოგადოებად ----- მხოლოდ ერთმანეთთან ფიზიკურად ახლოს ცხოვრების შედეგად. ----- სხვებისგან მოშორებით მყოფი ----- . ერთმანეთისგან ათასობით კილომეტრით დაშორებულ ადამიანებს შორის წიგნით ან წერილით გაჩენილი კავშირი ----- კავშირი ერთ ჭერქვეშ მცხოვრებთ შორის.

- (ა) არ ყალიბდება / მართლაც, / ადამიანიც შეიძლება იყოს საზოგადოების სრულფასოვანი წევრი / ვერასოდეს იქნება ისე მყარი, როგორც
- (ბ) ყალიბდება / ბუნებრივია, / ადამიანი შედარებით თავისუფალია საზოგადოების გავლენისაგან / შეიძლება გაცილებით უფრო მყარი იყოს, ვიდრე
- (გ) არ ყალიბდება / მართლაც, / ადამიანიც არ არის თავისუფალი საზოგადოების გავლენისაგან / შეიძლება გაცილებით უფრო მყარი იყოს, ვიდრე
- (დ) ყალიბდება / ამიტომ უცნაურია, რომ / ადამიანი ვერ იქნება საზოგადოების სრულფასოვანი წევრი / ვერასოდეს იქნება ისე მყარი, როგორც

29. დღეს, ალბათ, ველარავინ გაბედავს იმის თქმას, რომ კვლევის ღირებულება ----- .
გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ ----- ძიების შედეგები ----- საჭირო პრაქტიკისათვის.

- (ა) მხოლოდ მისი უშუალო პრაქტიკული სარგებლიანობის მიხედვით იზომება /
შეუძლებელია წინასწარ განვსაზღვროთ, ერთი შეხედვით, გამოუსადეგარი / როდის
და როგორ აღმოჩნდება
- (ბ) მისი უშუალო პრაქტიკული სარგებლიანობის მიხედვით არ იზომება / არ უნდა
უგულებელვყოთ, ერთი შეხედვით, გამოუსადეგარი / მხოლოდ იმიტომ, რომ ისინი არ
აღმოჩნდა
- (გ) დიდწილად დამოკიდებულია მის პრაქტიკულ სარგებლიანობაზე / სწორედ
კონკრეტული ყოფითი პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული / აღმოჩნდება ხოლმე
უადრესად
- (დ) არ არის დამოკიდებული მის პრაქტიკულ სარგებლიანობაზე / შეიძლება
კონკრეტული ყოფითი პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული / აღმოჩნდეს ყველაზე
ნაკლებად

30. მოსწავლეთა მოთხოვნისა და შესაძლებლობების ----- მოსაზრებას, -----
საგნები და სწავლების მეთოდები, რომლებიც თავისი არსით და დანიშნულებით -----
გონებრივი განვითარებისთვის.

- (ა) გაუთვალისწინებლობა განგვიმტკიცებს / რომ არ არსებობს / ყოველთვის მავნეა
- (ბ) გაუთვალისწინება აძლიერებს / რომ არ არსებობს / ოდესმე სასარგებლო იქნება
- (გ) გაუთვალისწინებლობა წარმოშობს / თითქოს არსებობს / ყოველთვის კარგია
- (დ) გაუთვალისწინება უკუაგდებს / თითქოს არსებობს / ოდესმე უსარგებლო აღმოჩნდება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

31. სამხატვრო აკადემიის სტუდენტებისთვის მოეწყო კონკურსი ცნობილი მხატვრების ნამუშევრების ასლების შექმნაში. პირველ ოთხ ადგილზე გასულთა შესახებ შემდეგი ინფორმაცია გვაქვს:

- მარი, რომელიც პიკასოს ნახატის ასლს ქმნიდა, ბოლო არ იყო.
- ჯუნა მესამე ადგილზე გავიდა.
- მან, ვინც მონეს ნახატის ასლს აკეთებდა, პირველი ადგილი დაიკავა.
- ანამ აჯობა მას, ვინც ფიროსმანის ნახატის ასლს აკეთებდა.
- მან, ვინც გოგენის ნახატის ასლს ქმნიდა, აჯობა ელენეს.

შემდეგი დებულებებიდან რომელი არ გამომდინარეობს მოცემული ინფორმაციიდან?

- (ა) ანამ დაიკავა პირველი ადგილი
- (ბ) ჯუნამ დახატა გოგენის ნახატის ასლი
- (გ) ელენემ დაიკავა მეორე ადგილი
- (დ) ელენემ დახატა ფიროსმანის ნახატის ასლი

32. სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, ბოლო 5 წლის განმავლობაში A ქვეყნიდან B ქვეყანაში მიგრირებული მოსახლეობის რეემიგრაციის (სამშობლოში დაბრუნების) მაჩვენებლები განსაკუთრებით გაიზარდა. ექსპერტებმა ივარაუდეს, რომ B ქვეყანაში სოციალურ-ეკონომიკური პირობები გაუარესდა, რაც რეემიგრაციის ზრდის მიზეზი გახდა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აყენებს ეჭვქვეშ ექსპერტთა ვარაუდს?

- (ა) აღნიშნული დროის მონაკვეთში B ქვეყანაში ამოქმედდა კანონი, რომლის საფუძველზეც გართულდა სხვა ქვეყნის მოქალაქეთა მიერ დასაქმების უფლების მოპოვება
- (ბ) A ქვეყნის კულტურისთვის სპეციფიკური ტრადიციები და ღირებულებები ენათესავება B ქვეყნის კულტურაში დამკვიდრებულ ნორმებს
- (გ) რეემიგრირებული მოსახლეობის უმეტესმა ნაწილმა მიგრანტად ცხოვრების ბოლო წლებში მნიშვნელოვანი ფინანსური რესურსები ვერ დააგროვა
- (დ) აღნიშნული დროის მონაკვეთში B ქვეყანაში ამოქმედდა კანონი სოციალური დახმარების პროგრამების შეზღუდვის შესახებ

33. მოცემულია სამი წინადადება:

- I. ყველა ზებრა ზოლიანია.
- II. ზოგიერთი ზოლიანი ცხოველი ბალახით იკვებება.
- III. ზოგიერთი ზებრა ბალახით იკვებება.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება აღწერს სწორად ამ წინადადებებს შორის მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებიდან გამომდინარეობს III
- (ბ) I და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს II
- (გ) II და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს I
- (დ) ამ სამი წინადადებიდან არც ერთი არ გამომდინარეობს დანარჩენი ორიდან

34. მოცემულია:

- ყველა კარგი სპორტსმენი ყურადღებას აქცევს ჯანსაღ კვებას.
- კარგი სპორტსმენები ყველა ქვეყანაში არიან.
- საქართველოში ბევრია ისეთი ადამიანი, ვინც ყურადღებას აქცევს ჯანსაღ კვებას.

მაშასადამე, საქართველოში ბევრი კარგი სპორტსმენია.

ეს დასკვნა:

- (ა) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთ-ერთი წინამძღვრიდან
- (ბ) გამომდინარეობს მხოლოდ ორი წინამძღვრიდან ერთად
- (გ) გამომდინარეობს მხოლოდ სამივე წინამძღვრიდან ერთად
- (დ) არ გამომდინარეობს მოცემული წინამძღვრებიდან

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ცხოველთა ამა თუ იმ სახეობის ზოგიერთი წარმომადგენელი თავგანწირვით ემსახურება სხვებს. მაგალითად, მუშა ფუტკრები ქანცგაწყვეტამდე შრომობენ, რათა მოიპოვონ რესურსები ოჯახისთვის; სკის დაცვისას კბენენ „მომხდურს“, რაც თვითმკვლელობის ტოლფასია. ქცევას, რომელიც თითქოს უანგაროა და ინდივიდისთვის სასარგებლო არ არის (შესაძლოა საზიანოც კი იყოს), მაგრამ სხვების კეთილდღეობას ემსახურება, ალტრუისტული ეწოდება.

ჩარლზ დარვინის ევოლუციის თეორიის თანახმად, გარემო პირობებთან სახეობათა შეგუება და, შესაბამისად, გადარჩენა დამოკიდებულია მათ რეპროდუქციულ წარმატებულობაზე. ამ თეორიის საფუძველზე ძნელად ასახსნელი ჩანდა ალტრუისტული ქცევის ევოლუციის მექანიზმი. დარვინი ვარაუდობდა, რომ ამგვარი ქცევის ევოლუციის შემთხვევაში ბუნებრივი გადარჩევა ეხება არა სახეობის ცალკეულ წარმომადგენლებს, არამედ მთლიანად ოჯახსა და სახეობას. მაგრამ მისთვის გაუგებარი რჩებოდა, როგორ არის შესაძლებელი, გადარჩევის პროცესში დამკვიდრდეს ამგვარი მსხვერპლის გაღების ტენდენცია. თითქოს აშკარაა, რომ ალტრუიზმზე პასუხისმგებელი გენები სულ უფრო იშვიათად უნდა გამოვლინდეს და ბოლოს გაქრეს, რადგან ამ ნიშან-თვისების მქონე ინდივიდები უფრო ნაკლებად გამრავლდებიან, ვიდრე – ისინი, ვინც ალტრუიზმით არ გამოირჩევიან.

გასული საუკუნის 60-იან წლებში ინგლისელმა ბიოლოგმა უილიამ ჰამილტონმა ამ მოვლენის ასახსნელად გამოიყენა ტერმინი „ნათესავთა გადარჩევა“. ეს ტერმინი აღნიშნავს ევოლუციურ სტრატეგიას, რომლის მიხედვითაც ინდივიდის ნათესავთა გადარჩევა (მათი გამრავლების უზრუნველყოფა) თვით ინდივიდის ხარჯზე ხდება. ამის კლასიკურ მაგალითად მიჩნეულია ჭიანჭველების კოლონია, რომელშიც უნაყოფო მდედრები („მუშები“) საკვებით ამარაგებენ თავიანთ დედას („დედოფალს“) და, ამგვარად, ხელს უწყობენ შთამომავლობის წარმოქმნაში. ამ გზით „მუშები“ უზრუნველყოფენ თავიანთი გენების შენარჩუნებასა და გამრავლებას, რადგან მათ და „დედოფალს“ მრავლად აქვთ ერთნაირი გენები. ამრიგად, ინდივიდმა, რომელიც ალტრუიზმს ავლენს, შეიძლება გადაარჩინოს მეტი თავისი გენი, თუ იზრუნებს არა საკუთარი თავის, არამედ ნათესავების გადარჩენაზე.

ჰამილტონის თეორია მათემატიკური სიზუსტით აჩვენებდა, რომ ერთი სახეობის ფარგლებში ალტრუისტული ქცევა შთამომავლობის წარმოქმნას ყველაზე მეტად მაშინ შეუწყობს ხელს, თუ რეციპიენტის (დახმარების მიმღების) სარგებლობა მნიშვნელოვნად გადააჭარბებს დონორის (ალტრუისტის) დანაკარგებს. მის მიერ ჩამოყალიბებული ფორმულის მიხედვით, ბუნებრივი გადარჩევისას ალტრუიზმის გენები დამკვიდრდება, თუ $c < br$, სადაც c ის დანაკარგია, რომელიც ალტრუისტულ აქტს მოსდევს, b სარგებლობაა, რომელსაც იღებს რეციპიენტი, r კი ნათესაური კავშირის ხარისხია. ნათესაური კავშირის ხარისხი იმ გენების წილის ტოლია, რომლებიც საერთოა რეციპიენტისა და დონორისთვის.

სოციალური ცხოველებისათვის დამახასიათებელია ურთიერთალტრუიზმიც – ალტრუისტული ქცევა, მიმართული საკუთარი ჯგუფის ან სახეობის იმ წარმომადგენელთა გადასარჩენად, რომლებთანაც ინდივიდს ნათესაური კავშირი შესაძლოა, არც ჰქონდეს. ცნობილია შემთხვევები, როდესაც დელფინები ცდილობდნენ, წყლის ზედაპირზე გაეჩერებინათ დაჭრილი თანაგუნდელი, თავად კი ამ დროს სუნთქვა უჭირდათ. ამერიკელი ბიოლოგის რ. ტრივერსის თანახმად, ინდივიდები საჭიროებისას იმიტომ ეხმარებიან ერთმანეთს, რომ „იციან“, არც მათ ეტყვიან უარს დახმარებაზე; ამ დროს უკვე მოქმედებს ჯგუფური გადარჩენის მექანიზმი – ვერც ერთი სოციალური სისტემა ვერ იარსებებს ურთიერთდახმარებისა და მისი უკიდურესი ფორმის, ალტრუიზმის გარეშე.

35. რატომ იყო ძნელად ასახსნელი დარვინისთვის ალტრუისტული ქცევის არსებობა თუ დამკვიდრება?

- (ა) დარვინისთვის გაუგებარი რჩებოდა ალტრუისტული ქცევის ევოლუციის მექანიზმი
- (ბ) დარვინი ვარაუდობდა, რომ ბუნებრივი გადარჩევა ეხება არა სახეობის ცალკეულ წარმომადგენლებს, არამედ მთლიან ოჯახებს
- (გ) დარვინისთვის გაუგებარი რჩებოდა, რატომ ავლენს ზოგიერთი ინდივიდი ისეთ ქცევას, რომელიც სხვების კეთილდღეობას ემსახურება, თუმცა, მისთვის საზიანოა
- (დ) დარვინი ვარაუდობდა, რომ ამ ნიშან-თვისების მქონე ინდივიდები უფრო ნაკლებად გამრავლდებოდნენ, ვიდრე – ისინი, ვინც ალტრუიზმით არ გამოირჩეოდა

36. I აბზაცის ბოლო წინადადებაში გამოყენებული სიტყვა „თითქოს“ იმის მიმანიშნებელია, რომ:

- (ა) ალტრუისტული ქცევა არ არის დამახასიათებელი ცალკეული ინდივიდისთვის, რადგანაც ჯგუფის კეთილდღეობის მიღწევას ისახავს მიზნად
- (ბ) ალტრუისტული ქცევა შესაძლოა ინდივიდისთვის საზიანო იყოს, სამაგიეროდ, ეს ქცევა მის უფრო მნიშვნელოვან მიზნებს ემსახურება
- (გ) საეჭვოა, ინდივიდმა განახორციელოს ისეთი ქცევა, რომელიც დაემუქრება სხვების კეთილდღეობას
- (დ) უანგარო ქცევა სინამდვილეში საკუთარ კეთილდღეობას ემსახურება და არა სხვების გადარჩენას

37. რა მიმართებაა III, IV და V აბზაცებს შორის?

- (ა) სამივე აბზაცში არის მცდელობა, პასუხი გაეცეს იმ შეკითხვას, რომელიც აწუხებდა დარვინს, ამასთან, III-IV აბზაცებში – ერთი მექანიზმის, V აბზაცში კი სხვა მექანიზმის საფუძველზე
- (ბ) III აბზაცში დასაბუთებულია დარვინის მიერ გამოთქმული ვარაუდი, IV აბზაცში ახსნილია გენების გადარჩევის მექანიზმი, ხოლო V აბზაცში მოყვანილია ბუნებრივი გადარჩევის კონცეფციის საწინააღმდეგო არგუმენტები
- (გ) სამივე აბზაცში შესაბამისი მაგალითებით დადასტურებულია დარვინის თეორიის ძირითადი იდეა სოციალური ქცევისა და ბუნებრივი გადარჩევის ურთიერთკავშირის შესახებ
- (დ) III აბზაცში არის მცდელობა, პასუხი გაეცეს დარვინის ძირითად შეკითხვას, IV-V აბზაცებში კი განსხვავებული მექანიზმების მოქმედებითაა ახსნილი ბუნებრივი გადარჩევის პროცესი

38. ცხოველთა სახეობების უმრავლესობაში და-ძმის საერთო გენების წილი 50%-ს შეადგენს და, შესაბამისად, ჰამილტონის ფორმულაში r -ის სიდიდე 1/2-ის ტოლია. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ალტრუიზმის რომელი შემთხვევაა გამართლებული ჰამილტონის თეორიის მიხედვით?

ინდივიდი თავს გასწირავს:

- (ა) მხოლოდ დის და მისი შთამომავლობის გადასარჩენად
- (ბ) ორი ძმის და დის გადასარჩენად
- (გ) და-ძმისა და მათი შთამომავლობის გადასარჩენად
- (დ) მხოლოდ ორი ძმის გადასარჩენად

39. რისი თქმა სურდა ტრივერსს ფრაზით: ინდივიდები საჭიროებისას იმიტომ ეხმარებიან ერთმანეთს, რომ „იცინან“, არც მათ ეტყვიან უარს დახმარებაზე? (*უპასუხეთ V აბზაცის მიხედვით*)

- (ა) ამ ტიპის ალტრუისტული ქცევა ცხოველთა მხოლოდ იმ სახეობებთან გამოვლინდება, რომლებიც ნათესაური კავშირების გარეშე ერთიანდებიან ჯგუფებად
- (ბ) ამ ტიპის ქცევას ახორციელებენ მხოლოდ გუნდის იმ წევრების მიმართ, რომლებმაც წარსულში მათ მსგავსი სამსახური გაუწიეს
- (გ) ამ ტიპის ალტრუისტული ქცევა დამახასიათებელია იმ ცხოველებისათვის, რომლებმაც იციან, რამდენად სასარგებლოა ერთობლივი ცხოვრება
- (დ) ამ ტიპის ქცევა ურთიერთსარგებლობის პრინციპზეა დამყარებული, რის გარეშე ჯგუფის სტაბილურობა და კეთილდღეობა ვერ შენარჩუნდება

40. ქვემოთ აღწერილია ცხოველებთან ალტრუისტული ქცევის გამოვლენის შემთხვევები:

I. *ფრინველთა ზოგიერთ სახეობაში გვხვდება შემთხვევები, როცა მტაცებლებისგან თავის დასაცავად ფრინველთა რამდენიმე წყვილი, ნათესაური კავშირის არარსებობის მიუხედავად, ერთ ბუდეში ზრდის თავის შთამომავლობას.*

II. *ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ლომეშაპები ზრუნავენ თავიანთ თანაგუნდელთა დაობლებულ ნაშიერზე, რომლის მშობლები მტაცებლის თავდასხმას ემსხვერპლნენ.*

III. *ცნობილია, რომ ძაღლები ან მგლები იშვილებენ ხოლმე დაობლებულ ვეფხვის ბოკვერებსა და იხვის ჭუკებსაც კი და ზრუნავენ მათზე, როგორც საკუთარ ნაშიერზე.*

რომელი ტიპის ალტრუიზმის მაგალითად გამოგვადგება ეს შემთხვევები?

- (ა) სამივე შემთხვევა ურთიერთალტრუიზმის გამოვლენას წარმოადგენს
- (ბ) I და II შემთხვევები „ნათესავთა გადაარჩენის“ მექანიზმის მოქმედების ილუსტრაციაა, ხოლო III შემთხვევა – ურთიერთალტრუიზმისა
- (გ) I და II შემთხვევები ურთიერთალტრუიზმის მაგალითებია, ხოლო III შემთხვევა – განსხვავებული ტიპის ალტრუიზმისა
- (დ) I და II შემთხვევები – ურთიერთალტრუიზმის ილუსტრაციაა, ხოლო III შემთხვევა – „ნათესავთა გადაარჩენის“ მექანიზმის მოქმედებისა

შავი სამუშაოსთვის